

Presenečenje iz Italije

Cannes se je prevesil v drugo polovico, zares močnih ali izjemnih filmov pa v konkurenci za nagrade doslej ni prikazal. Ta vtis je deloma popravila mlada italijanska cineastka Alice Rohrwacher.

✎ **Simon Popek**, Cannes

Če Alice Rohrwacher ne bi posnela že dveh filmov, bi v dneih, ko nas je zapustil Ermanno Olmi, lahko rekli, da gre za njegovo reinkarnacijo. Tako dober je njen novi film *Srečni Lazar* (*Lazzaro felice*), težko opisljiv primer magičnega realizma, ki s svojimi skrivnostmi, pripovednimi »nekonistentnostmi«, ponavljajočimi se prigodami in svetopisemskimi junaki ter antijunaki spominja na ljudsko pripovedko.

Film temelji na resničnem dogodku iz začetka osemdesetih let 20. stoletja, ko so oblasti v italijanski provinci na odročni plantaži tobaka odkrile postarano markizo, ki je veliko skupino neizobraženih in nevednih kmetov daleč od pojmov civilizacije in delavskih pravic izkoriščala v skoraj sužnjelastniškem razmerju. Med njimi Rohrwachova izpostavi naslovnega junaka, preprostega in navnega najstnika, ki bi ga lahko primerjali s Kasparjem Hauserjem. Lazar, fant z velikimi radovednimi očmi, je utelešenje dobrote in čistosti, klasična žrtev sistemskega izkoriščanja, ki po šokantni nesreči in časovni zanki »vstane od mrtvih« in se (enako mlad in naiven) znajde v sodobni Italiji, kjer bo v urbanem predmestnem okolju znova žrtev izkoriščanja. Film *Srečni Lazar*, dedič Olmija, Vittoria De Sete in Luciana Emmerja, je čudežni izdelek sodobnega evropskega filma, intimna pripovedka in zgodba o Italiji ter njenih socialnih transformacijah od 19. stoletja do danes, ko so ljudje začeli zapuščati podeželsko revščino in se seliti v mesta, da bi imeli še manj.

Spike Lee à la Michael Moore

Spike Lee se je po več kot dvajsetih letih vrnil v tekmovalni program Cannaesa. Ob objavi smo se malo spogledovali, po ogledu filma pa je bilo

Srečni Lazar, novi film Alice Rohrwacher, je težko opisljiv primer magičnega realizma, ki se zdi kot nekakšna reinkarnacija del Ermanna Olmija.

ve se jasno. Verjetno najbolj izpostavljeni temnopolti filmski ustvarjalec zadnjega četrta stoletja je s filmom *BlackKKlansman* (*Temnopolti klanovec*), ki se referira na knjigo *Black Klansman Rona Stallwortha*, posnel svojo različico antitрупpovske agitke, ki jo je – sodeč po malce odvečnih sklepnih dokumentarnih posnetkih – navdihnilo rasno divjanje v Charlottesville poleti 2017.

Spike Lee se je vsega skupaj lotil podobno kot kakšen Michael Moore, burkaško in žanrsko razigrano.

Spike je film posnel po resničnih dogodkih. Sredi sedemdesetih let se je Ronu Stallworthu (igra ga **John David Washington**), temnopoltemu policistu, uspelo infiltrirati v gnezdo koloradske KKK-scene, na koncu pa se je srečal celo s Davidom Dukom, direktorjem nacionalne kuklusklanove pisarne. V rasistični osir seveda ni šel sam, tja je poslal belopoltega agenta (**Adam Driver**). Vse skupaj zveni kot resna problemska drama, no, Spike Lee se je vsega skupaj lotil podobno kot kakšen Michael Moore, burkaško in žanrsko razigrano, lokalni »rednecki« so denimo tipične karikature zabutih suprematistov. To je dinamično zrežiran in kičast primer retro »blaxploitation« ekstrava-

gance, kjer si Lee s ceneniimi potezami ne dela uslug kljub dejstvu, da pokaže na trdoživost retorike »America first«, ki je sedanjega predsednika prehitela vsaj za pol stoletja.

Spreminjanje Kitajske

Opus **Jia Zhangkeja** je bil najbolj zanimiv v zgodnji fazi, ko se je ukvarjal s Kitajsko, njenimi sodobnimi problemi in polpreteklo zgodovino. Potem se je z gangsterskimi prigodami malce izgubil, zdaj pa se vrača v stare tirnice. Ne spogleduje pa se zgolj s starimi temami, temveč tudi s svojimi minulimi filmi, še posebno z beneškim zmagovalcem *Počasno življenje* (2007), iz katerega si je izposodil posnetke izpavljanja regije za potrebe Jeza treh sotesek.

Osrjednji lik novega filma *Pepel je najbolj bel* je Qiao, deklica lokalnega gangsterja Bina s severozahoda države (od tam je tudi režiser), kjer rudniki in vsa regija nezadržno propadajo. Qiao v konfrontaciji s konkurenco zaščitni Bina in odsedi petletno zaporno kazen, po vrnitvi pa ima težave tako z Binom, ki je nanjo pozabil, kot s ponovnim vključevanjem v družbo. Intimna zgodba niti ni tako zanimiva, čeprav režiser trdi, da je želel poudariti prav romanco, najbolj zastavljani element svojih prejšnjih filmov. *Pepel* je zanimiv zaradi prikaza Kitajske, njene spreminjajoče se krajine, ekspresne urbanizacije in zastavljanija nekoč industrijsko potentnih okolij. V tem elementu je bil Jia od nekdaj najbolj prepričljiv. ✕